

**Ministeren anser lovforslag nr. 132 om bl.a. retshjælp som et fremskridt og en forbedring for retssikkerheden.**

Hvor imidlertid borgeren er i tvist med det offentlige, er der tale om en forringelse af retssikkerheden og "access to justice".

I dag gives der ikke retshjælp til tvister med det offentlige, med mindre det offentlige ikke har opfyldt sin pligt til jf. Forvaltningslovens § 7 at give tilstrækkelig vejledning og rådgivning. I lovforslag 132 gives der end ikke retshjælp i tvister med det offentlige uanset at vejledningspligten er tilsidesat.

I forhold til det offentlige, vil retshjælp trin 3 ikke komme i anvendelse, da offentlige modparter aldrig deltager i forligsforhandlinger. Det antages at forlig med det offentlige er i strid med forvaltningens pligt til at behandle borgerne lige.

"Access to justice" er altså forringet og ikke forbedret. I forhold til det offentlige er retshjælpen begrænset til trin 1 og 2.

Hertil kommer, at dommerkontorerne i de senere år har anlagt en stadig mere restriktiv holdning til ydelse af retshjælp. Udfærdigelse af klage til ombudsmanden dækkes ikke, da ombudsmanden ikke er en del af det offentlige klagesystem. Tvister med Dansk Røde Kors personale i asylcentre dækkes ikke, da Dansk Røde Kors anses at udføre offentlig administration på vegne af Udlændingestyrelsen. Uanset at det dokumenteres, at en embedsmands vejledning og rådgivning jf. Forvaltningslovens § 7 er forkert, vildledende eller mangelfuld, afslår dommerkontorerne at tage stilling hertil og afslår retshjælp ud fra en betragtning om at Forvaltningslovens § 7 om vejledningspligt altid er overholdt.

Antallet af tvister mellem borgerne og den offentlige administration forøges i disse år og antallet af tilfælde, hvor forvaltningen ikke giver tilstrækkelig vejledning og rådgivning vokser i antal. Antallet af offentlige forskrifter, hvor lovteksten ikke er entydig eller klar, men hvor administrationen kræver sagkyndig analyse af lovens forarbejder er stigende.

Antallet af retssager mellem borgerne og forvaltningen udgør et stadigt stigende procenttal af samtlige retssager. Da borgerne kun anlægger sagerne, hvis de kan få dem finansieret, må det antages, at behovet for domstolsafgørelser mellem borgerne og det offentlige reelt er endnu større.

Det er især de ubemidlede borgere, der udsættes for tvister med det offentlige og det er især de ubemidlede borgere, der lider under manglen på retshjælp.

I et antal tilfælde yder advokater alligevel retshjælp til de ubemidlede borgere i tvister med det offentlige, og det viser sig ofte, at det offentlige først efter en sådan advokatintervention ændrer sin afgørelse. Det er ikke rimeligt, at ubemidlede borgere skal være afhængige af, om der findes advokater, der vil hjælpe dem af altruistiske grunde. Statistikken viser, at borgerne kun vandt ret ved den ydede men ikke finansierede advokatbistand. (Jeg stiller gerne statistikken fra mine egne sager til udvalgets rådighed).

Tvisterne mellem de ubemidlede borger og det offentlige er almindeligvis så juridisk krævende, at de ikke kan dækkes af den advokatretshjælp, der gives på landets biblioteker.

Tvister med det offentlige er karakteriseret ved mange aktstykker og nødvendige studier af praksis og forarbejder, der ikke fremgår af lovteksten.

For den store gruppe borgere, der af udlændingemyndighederne er nægtet adgang til at skaffe sig lovlig indtægt udover tiggeri og prostitution, og som har fået inddraget deres kontante ydelser, er der i realiteten ingen retshjælp at få. Fri proces gives sjældent, og hvor den gives, forspildes øjemedet ofte pga. lang sagsbehandlingstid ved domstolene.

Når der føres retssag mellem det offentlige og den ubemidlede borger, er det ikke ualmindeligt, at kammeradvokaten møder med to advokater, medens den frie proces knapt nok dækker omkostningerne ved en advokats indsats på borgerens vegne. Ydermere får kammeradvokaten betydelig assistance fra sin offentlige klient, medens borgerens advokat ikke kan vente hjælp fra sin klient, der normalt ikke har indsigt i det retsområde, som sagen drejer sig om, og som ofte er så traumatiseret af sin konflikt, at den pågældende er reduceret i henseende til kognitive evner, hukommelse og koncentration. En klar mangel på balance til fordel for den offentlige part.

At negativlisten i retshjælpsordningen nu udvides, således, at dommerkontorerne kan nægte retshjælp, hvor der findes et klageorgan, gør ubalancen større. Et indlæg til et klageorgan kræver ofte meget mere end den ubemidlede borger kan klare. En række forhold, der er relevante for sagens afgørelser, afklares derfor ikke og indgår ikke i klageorganets afgørelse.

Med venlig hilsen

Hans Boserup